

dr Katarzyna Tracz-Krupa

Katedra Zarządzania Kadrami
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Europejskie programy wspierające rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz ich wykorzystanie na przykładzie województwa opolskiego

WPROWADZENIE

W ciągu ostatnich kilku lat zauważa się w Polsce wzrost zainteresowania tematyką Unii Europejskiej oraz jej wpływem na krajowe programy reform. Jest to wynik wstąpienia Polski do struktur unijnych. Polska, będąc pełnoprawnym członkiem Unii, stała się także odbiorcą pomocy finansowej, która służy realizacji europejskiej polityki spójności. Celem artykułu jest prezentacja wybranych, europejskich programów wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz ich wykorzystania na przykładzie województwa opolskiego. Jako metodę badawczą zastosowano analizę źródeł literaturowych oraz aktów prawnych.

DEFINICJA I ZNACZENIE SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

W literaturze przedmiotu nie ma zgodności co do znaczenia terminu „społeczeństwo informacyjne”. Pojęcie to zrodziło się w latach siedemdziesiątych XX w., a wprowadzili je Japończycy Koyalama i Masuda oraz Amerykanie Machlup i Porat¹. Jedna z wykładni definicyjnych podaje, że społeczeństwo informacyjne to takie społeczeństwo, w którym – po pierwsze – siła robocza składa się w większości z pracowników informacyjnych (ang. *information workers*), po drugie – informacja jest najważniejsza². Według innej definicji społeczeństwo informacyjne cechuje układ stosunków opartych na gospodarce informacyjnej (ang. *information economy*). Gospodarka informacyjna występuje wówczas gdy ponad 50% dochodu narodowego brutto powstaje w obrębie szeroko rozumiane-

¹ Y. Masuda, *Managing in the Information Society*, Oxford 2000.

² S. Juszczak, *Człowiek w świecie elektronicznych mediów- szanse i zagrożenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2000, s. 11.

go sektora informacyjnego³. Zdaniem S. Juszczyka społeczeństwo staje się społeczeństwem informacyjnym, kiedy osiąga stopień rozwoju oraz skalę i skomplikowanie procesów społecznych i gospodarczych wymagające zastosowania nowych technologii gromadzenia, selekcji, przetwarzania i wykorzystania olbrzymiej liczby informacji powstałych w ramach owych procesów⁴. Podobną wykładnię definicyjną podają K. Krzysztofek i M.S. Szczepański, którzy uważają, że społeczeństwo jest społeczeństwem informacyjnym jeżeli „informacja jest intensywnie wykorzystywana w życiu ekonomicznym, społecznym i politycznym, a społeczeństwo posiada bogate środki komunikacji i przetwarzania informacji będące podstawą tworzenia większości dochodu narodowego oraz zapewniające źródło utrzymania większości ludzi”⁵.

Tabela 1. Charakterystyczne parametry trzech typów społeczeństw

Parametry oceny i oceny	Społeczeństwo agrarne ok. 6 tys. lat p.n.e	Społeczeństwo industrialne połowa XVIII w.	Społeczeństwo informacyjne druga połowa XX w.
bogactwo	ziemia	kapitał	wiedza
produkt podstawowy	żywność	wyroby przemysłowe	informacja, dane faktograficzne
praca	obok domu	daleko od domu	w domu, telepraca
transport	rzeka, droga	kolej, autostrada	infostrada
energia	ludzka, zwierzęca	węgiel, para	elektryczność jądrowa
skala działania	lokalna	regionalna	globalna
rozrywka	obrzędowa, ludowa	masowa	domowa, interaktywna
oświata	mistrz	szkoła	komputer, internet, telenauczanie

Źródło: T. Goban-Klas, P. Sienkiewicz, *Społeczeństwo informacyjne: szanse, zagrożenia, wyzwania*, Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, Kraków 1999, s. 54–55.

Zagadnienie społeczeństwa informacyjnego zostało również opisane w dokumentach rządowych. Natomiast w „Strategii rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013” czytamy, że społeczeństwo informacyjne jest to społeczeństwo, w którym przetwarzanie informacji z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych stanowi znaczącą wartość ekonomiczną, społeczną i kulturową⁶. Należy zauważyć, że większość autorów posługuje się określeniem „społeczeństwo informacyjne”, uważając, że wskazuje ono na istot-

³ K. Jakubowicz, *Społeczeństwo informacyjne – spóźniony przybysz* [w:] *Media a edukacja*, red. W. Strykowski, Poznań 1997.

⁴ S. Juszczyk, *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2000, s. 11–12.

⁵ K. Krzysztofek, M.S. Szczepański, *Zrozumieć rozwój: od społeczeństw tradycyjnych do społeczeństw informacyjnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2005, s. 170.

⁶ Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Administracji, grudzień 2008, s. 2.

ną rolę systemów informacyjnych i komunikacyjnych występujących w obrębie danego społeczeństwa i stanowiących o jego specyfice w stosunku do innych typów społeczeństwa⁷.

Spółeczeństwo informacyjne jest nowym typem różniącym się od społeczeństwa agrarnego i industrialnego. Źródłem bogactwa jest wiedza, w odróżnieniu do ziemi i kapitału, które charakteryzowały wcześniejsze społeczeństwa. Szczegółowe zestawienie parametrów definiujących trzy typy społeczeństw zawiera tabela 1.

W oparciu o literaturę przedmiotu można wyróżnić cztery podejścia do kategorii społeczeństwa informacyjnego: ideologiczne, ewolucyjne, technologiczne i poznawcze.

W znaczeniu ideologicznym społeczeństwo informacyjne definiowane jest w kategoriach długofalowych celów polityki kraju, związanych z radykalnymi transformacjami ekonomicznymi i społecznymi. W przebudowie systemu gospodarczego państwo widzi nowe szanse rozwoju i ekspansji.

Znaczenie ewolucyjne związane jest z koncepcją A. Tofflera, który rozwój społeczny i gospodarczy widział w kolejnych *falach*. Pierwszą był rozwój rolnictwa, drugą – przemysłu, a trzecią *falą* rozwój wiedzy i komunikacji społecznej. Określonym *falom* odpowiadają charakterystyczne typy społeczeństw: rolnicze, przemysłowe i informacyjne.

Z kolei znaczenie technologiczne związane jest z powiązaniem rozwoju gospodarczego i społecznego z gwałtownym rozwojem technologii informacyjnej. Zakłada się, że technologie teleinformacyjne w sposób naturalny będą przekształcały dotychczasowe systemy pracy, zatrudnienia, sposoby sprawowania władzy, edukacji i oświaty, wprowadzając nowe wzory kulturowe i cywilizacyjne.

Ostatnie – znaczenie poznawcze odnosi się do rozwoju teorii socjologicznych dużego, średniego i małego zasięgu, związanych ze znalezieniem analitycznego paradygmatu istoty społeczeństwa informacyjnego⁸.

Niezależnie od przyjętej orientacji, należy zauważyć, że społeczeństwo informacyjne charakteryzują następujące desygnaty⁹:

- posiada ono rozwinięte środki do wytwarzania, przetwarzania informacji i komunikacji;
- zdecydowana większość społeczeństwa posiada umiejętności w zakresie wykorzystywania technologii informacyjnych, które stanowią podstawę zatrudnienia i utrzymania;
- praktyczne wykorzystanie technologii informacyjnej ma istotny wpływ na kształtowanie się dochodu narodowego danego kraju;

⁷ L. Haber (red.), *Komunikowanie i zarządzanie w społeczeństwie informacyjnym*, Zakład Wydawniczy NOMOS, Kraków 2011, s. 21.

⁸ *Ibidem*, s. 22–23.

⁹ *Ibidem*, s. 23–24.

- zakres stosowanych technologii informacyjnych stanowi wskaźnik rozwoju cywilizacyjnego i kulturowego związanego ze zmianami we wzorach zachowań.

KLUCZOWE PROGRAMY UNII EUROPEJSKIEJ Z PUNKTU WIDZENIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Polska w latach 2004–2006 otrzymała 12,8 mld euro na realizację działań wdrażanych w ramach Narodowego Planu Rozwoju, w tym 8,6 mld euro z funduszy strukturalnych oraz 4,2 mld euro z Funduszu Spójności¹⁰, co stanowiło ponad połowę puli środków unijnych przeznaczonych dla dziesięciu nowych państw członkowskich. W perspektywie finansowej na lata 2007–2013 Polska, z kwotą 67,3 mld euro stała się największym beneficjentem środków unijnych spośród wszystkich państw Unii Europejskiej. Obecny okres programowania jest dla Polski pierwszym pełnym okresem budżetowym po akcesji do Unii Europejskiej. Zasady podziału środków definiuje dokument pn. *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013 (NSRO)*¹¹. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej postanowił, iż część środków strukturalnych skierowana zostanie na wsparcie konkretnych obszarów gospodarki. W myśl tej polityki zaprogramowano sześć krajowych programów operacyjnych:

- Program Infrastruktura i Środowisko,
- Program Innowacyjna Gospodarka,
- Program Kapitał Ludzki,
- Program Rozwój Polski Wschodniej,
- Program Pomoc Techniczna.

Pozostałą kwotę wsparcia, tj. 25% z 67 mld euro, zdecydowano skierować bezpośrednio do regionów, pozwalając im na samodzielne określenie zasad i wskazanie specyficznych dziedzin dla poszczególnych województw, wymagających dofinansowania. W ten sposób powstało szesnaście Regionalnych Programów Operacyjnych. Przedmiotem zainteresowania autorki artykułu jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki i Regionalny Program Operacyjny jako kluczowe z punktu widzenia społeczeństwa informacyjnego.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL) został przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 28 września 2007 roku jako jeden z programów służących

¹⁰ *Budujemy Polskę. Bilans wykorzystania funduszy UE*, <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>.

¹¹ Rozporządzenie Rady nr 1083/2006/WE z 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (DzU L 210 z 31.07.2006 z późn. zm.), art. 27.

realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007–2013 i objął całość interwencji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce¹².

Program jest odpowiedzią na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi Unii Europejskiej stawia odnowiona strategia lizbońska. Obejmują one przede wszystkim:

- uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podjęcia pracy,
- rozwijanie wiedzy i innowacji,
- tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy.

Celem głównym Programu jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, a także zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia, zwiększenie potencjału administracji publicznej oraz wzrost spójności terytorialnej. Dążąc do efektywnego rozwoju kapitału ludzkiego, Program koncentruje wsparcie w obszarach: zatrudnienia, edukacji, integracji społecznej, rozwoju potencjału przedsiębiorstw, przez co dąży do wzrostu konkurencyjności gospodarki oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowane są w dwóch trybach: systemowym i konkursowym. Tryb systemowy realizują beneficjenci wskazani imiennie w Programie lub dodatkowych dokumentach stanowiących jego uszczegółowienie. Natomiast w trybie konkursowym o dotacje mogą ubiegać się w szczególności:

- instytucje rynku pracy,
- instytucje szkoleniowe,
- jednostki administracji rządowej i samorządowej,
- przedsiębiorcy,
- instytucje otoczenia biznesu,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje systemu oświaty i szkolnictwa wyższego.

Na realizację POKL w latach 2007–2013 przeznaczono ponad 11,4 mld euro, z czego przeszło 9,7 mld euro stanowi wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego, a 1,7 mld euro – wkład krajowy, pochodzący z budżetu państwa. 60% środków zostanie przeznaczonych na realizację komponentu regionalnego, a 40% – centralnego. Podział środków finansowych pomiędzy poszczególne województwa w ramach komponentu regionalnego został dokonany na podstawie liczby mieszkańców, stopy bezrobocia, liczby małych i średnich przedsiębiorstw w województwie oraz wskaźnika regionalnego zróżnicowania PKB na danego mieszkańca.

¹² *Wstęp do Funduszy Europejskich*, <http://www.efs.gov.pl>.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z dziesięciu Priorytetów, realizowanych zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego realizowanych jest pięciu Priorytetów:

- I – Zatrudnienie i integracja społeczna;
- II – Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących;
- III – Wysoka jakość systemu oświaty;
- IV – Szkolnictwo wyższe i nauka;
- V – Dobre rządzenie.

Do regionalnych należą natomiast:

- VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich;
- VII – Promocja integracji społecznej;
- VIII – Regionalne kadry gospodarki;
- IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Ostatni Priorytet (X), o nazwie Pomoc techniczna, ma na celu udzielenie wsparcia instytucjom zaangażowanym w realizację POKL w jego sprawnym zarządzaniu i wdrażaniu. Podział środków na poszczególne priorytety w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Podział środków w ramach Priorytetów POKL

Priorytet	Wkład wspólnotowy (EUR)	Wkład krajowy (EUR)	Ogółem (EUR)	Udział procentowy
I. Zatrudnienie i integracja społeczna	430 260 954	75 928 404	506 189 358	4,43%
II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących	661 310 120	116 701 786	778 011 906	6,81%
III. Wysoka jakość systemu oświaty	855 300 828	150 935 440	1 006 236 268	8,81%
IV. Szkolnictwo wyższe i nauka	816 311 813	144 055 026	960 366 839	8,41%
V. Dobre rządzenie	519 225 980	91 628 114	610 854 094	5,35%
VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	1 918 389 821	338 539 380	2 256 929 201	19,76%
VII. Promocja integracji społecznej	1 319 970 145	232 935 908	1 552 906 053	13,60%
VIII. Regionalne kadry gospodarki	1 350 207 670	238 271 942	1 588 479 612	13,91%
IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	1 447 911 629	255 513 817	1 703 425 446	14,92%
X. Pomoc techniczna	388 287 040	68 521 242	456 808 282	4,00 %
Ogółem POKL:	9 707 176 000	1 713 031 059	11 420 207 059	100 %

Źródło: Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013, <http://www.efs.gov.pl>.

Regionalne Programy Operacyjne (RPO) są programami stworzonymi do zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na wsparcie poszczególnych regionów kraju w takich dziedzinach, jak: społeczeństwo informacyjne, transport, energia, innowacja i przedsiębiorczość, infrastruktura społeczna, ochrona środowiska, rewitalizacja (rozwój regionów), turystyka, kultura, energia oraz potencjał instytucji i administracji. Celami programów są poprawa konkurencyjności oraz zwiększenie spójności gospodarczej i przestrzennej województw przy równoczesnym rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Regionalny Program Operacyjny jest przystosowany każdorazowo do potrzeb poszczególnych regionów, dlatego jest skonstruowany inaczej i funkcjonuje na nieco odmiennych warunkach w każdym województwie. Wojewódzkie jednostki samorządowe posiadają własne Instytucje Wdrożeniowe zajmujące się obsługą RPO w danym regionie.

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE A ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Województwo opolskie leży w południowo-zachodniej części Polski, pomiędzy województwami: dolnośląskim i śląskim. Region na północy sąsiaduje z województwem łódzkim i wielkopolskim, a na południu graniczy z Republiką Czeską. Na strukturę administracyjną województwa opolskiego składa się 71 gmin, w tym z: 3 miejskich, 32 miejsko-wiejskich i 36 wiejskich. Począwszy od 2008 roku region podzielony jest na dwie jednostki statystyczne poziomu NTS3 (podregion opolski i podregion nyski). Do największych miast województwa zaliczają się: Opole, Kędzierzyn Koźle, Nysa oraz Brzeg.

Pod względem potencjału demograficznego Opolskie jest jednym z najmniejszych regionów kraju. Liczba mieszkańców wynosi ponad milion osób, co stanowi 2,7% ludności Polski. Potencjał demograficzny regionu systematycznie maleje, czego przyczyn należy upatrywać w utrzymującym się od wielu lat ujemnym saldzie migracji oraz w ubytku naturalnym. W przekroju według sektorów najwięcej osób pracuje w usługach (52,5% wobec 55,1% średnio w Polsce). W województwie opolskim funkcjonuje 21 jednostek badawczo-rozwojowych, z czego 16 w sektorze przedsiębiorstw. W obszarze B+R w województwie opolskim zatrudnionych jest niecałe 1,6 tys. osób, z czego 1,3 tys. to pracownicy naukowo-dydaktyczni.

Podstawowym dokumentem o charakterze strategicznym, wyznaczającym kierunek rozwoju regionu opolskiego jest *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego*, obejmująca perspektywę działania regionalne do roku 2015. W ramach tego dokumentu ustalono istotne z punktu widzenia społecznego, gospodarczego i środowiskowego cele rozwoju. Na bazie tej strategii opracowano Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007–

2013 (RPO WO 2007–2013) oraz wytyczne do regionalnych konkursów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Regionalny Program Województwa Opolskiego na lata 2007–2013 (RPO WO 2007–2013) został zaprojektowany przez Zarząd Województwa Opolskiego, tj. Instytucję Zarządzającą i zaakceptowany przez Komisję Europejską 1 października 2007 roku¹³. RPO WO 2007–2013 jest pierwszym programem na Opolszczyźnie stworzonym, zarządzanym i wdrażanym na poziomie regionu. Na jego realizację Opolszczyzna pozyskała 427 mln euro, które rozdysponowano w ramach siedmiu ukierunkowanych Osi Priorytetowych:

1. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu.
2. Społeczeństwo informacyjne.
3. Transport.
4. Ochrona środowiska.
5. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe.
6. Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych.
7. Pomoc techniczna.

Druga oś priorytetowa poświęcona jest *stricte* rozwojowi społeczeństwa informacyjnego. W tym zakresie wspierany jest rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych, gdyż stanowią one bardzo ważny element współczesnej gospodarki i społeczeństwa, intensywnie oddziałując na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Podejmowane działania mają za zadanie promować rozwój usług ICT i obejmować m. in. zwiększenie dostępu do nowoczesnych technologii teleinformatycznych, do informacji tematycznych i baz danych, wzrost wydajności gospodarki elektronicznej, tworzenie portali internetowych opartych o e-usługi, szczególnie w sektorach, gdzie nowoczesne techniki informacyjne i komunikacyjne są słabo wykorzystywane bądź w ogóle nie są stosowane.

Według stanu na koniec lipca 2011 r. w wyniku realizacji Programu powstało 1336 miejsc pracy, w tym 219 w turystyce; przebudowano ponad 73 km dróg regionalnych i lokalnych, wybudowano ponad 60 km sieci kanalizacji sanitarnej, a ok. 8400 osób przyłączono do sieci kanalizacyjnej. Ponadto objęto wsparciem 79 placówek oświatowych, gdzie przeszło 7600 studentów korzysta z efektów projektów, a ponad 11 tys. uczniów z nowej, zmodernizowanej infrastruktury. Pomoc finansową uzyskały także 63 placówki medyczne, w których będzie można przeprowadzić ponad 288 tys. badań rocznie¹⁴.

Reasumując należy zauważyć, że Opolszczyzna bardzo skutecznie wydatkuje środki unijne na rozwój szeroko pojętego społeczeństwa informacyjnego. W latach 2008 i 2009 region otrzymał dodatkowe 32 mln zł jako nagrodę za

¹³ Dokument przyjęty Decyzją Komisji Europejskiej nr CCI 2007/PL/16/1/PO/2012 z dnia 1 października 2007 r. oraz Uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego nr 1070/2007 z dnia 29 października 2007 r.

¹⁴ Sprawozdanie roczne z wdrażania RPO WO 2007-2013, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole 2011.

bardzo dobre wdrażanie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, który obowiązywał w okresie programowania 2004–2006. Województwo opolskie skorzystało z szansy, jaką stanowiły środki ZPORR. O skuteczności regionu świadczy bardzo wysoki poziom zakontraktowania, tj. 111% alokacji co klasyfikuje Opolszczyznę na 3. miejscu w kraju¹⁵. Ponadto województwo opolskie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007–2013 w konkursie o dodatkowe środki z Krajowej Rezerwy Wykonania zajęło pierwsze miejsce, uzyskując w ten sposób dodatkowe 54,1 mln euro do wydatkowania.

Priorytety i działania PO KL zostały tak zaplanowane, że wspierają rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez m. in. podnoszenie wykształcenia pracowników, inicjowanie tworzenia miejsc pracy, aktywizowanie osób bezrobotnych do podnoszenia umiejętności zawodowych, upowszechnianie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy, zwiększeniu potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa. Priorytetami dedykowanymi osiągnięciu tych celów spośród zarządzanych regionalnie są głównie: Priorytet VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* oraz priorytet VIII *Regionalne kadry gospodarki*. Kluczowym działaniem z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa innowacyjnego jest *Transfer wiedzy*. Jest to jedno z działań w ramach VIII Priorytetu, którego celem jest wzmocnienie powiązań sfery badawczo-rozwojowej z przedsiębiorstwami, co ma służyć rozwojowi gospodarczemu regionu. Województwo opolskie wyróżnia się na tle kraju wysokim poziomem wsparcia udzielanego pracownikom naukowym i doktorantom. Do końca 2010 roku w regionie 107 doktorantów otrzymało stypendia naukowe z 103 procentowym poziomem wykorzystania alokacji na ten rodzaj działań w ramach *Transferu wiedzy*.

Podsumowując należy zauważyć, że Program Operacyjny Kapitał Ludzki wpływa na rozwój społeczeństwa informacyjnego na zasadzie komplementarności. Można mówić o wzajemnym przenikaniu się działań z RPO WO 2007–2013 oraz POKL ze względu na wspólne obszary wsparcia.

ZAKOŃCZENIE

Kluczowymi programami, które wspierają rozwój społeczeństwa informacyjnego, są Regionalne Programy Operacyjne oraz uzupełniający je – Program

¹⁵ K. Bedrunka, *Efektywne wdrażanie polityki spójności – doświadczenie dotychczasowych okresów programowania w województwie opolskim a nowa wizja Polityki Spójności po 2013 roku*, „Barometr Regionalny. Analizy prognozy”, nr 4(26)2011, Zamość 2011, s. 8.

Operacyjny Kapitał Ludzki. Województwo opolskie w *Strategii rozwoju województwa opolskiego* przyjęło, że głównym celem rozwojowym jest uczynienie z Opolskiego regionu innowacyjnego z dobrze wykształconymi i aktywnymi mieszkańcami. Strategia zakłada tworzenie parków technologicznych z inkubatorami wysokich technologii oraz klastrów, a także rozwój centrów logistycznych i wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu. Obecnie¹⁶ wartość zawartych umów wynosi 97%, a wartość wydatków przekracza 51% dostępnej alokacji. Daje to Opolszczyźnie 1. miejsce w rankingu województw najszybciej i najskuteczniej wykorzystujących unijne fundusze. W województwie realizowanych jest już prawie 1000 projektów, w ramach których powstało m.in. 9 inkubatorów przedsiębiorczości oraz 2 centra transferu technologii. Działania te dowodzą, że programy europejskie w sposób wyraźny wspierają rozwój społeczeństwa informacyjnego.

LITERATURA

- Bedrunka K., *Efektywne wdrażanie polityki spójności – doświadczenie dotychczasowych okresów programowania w województwie opolskim a nowa wizja Polityki Spójności po 2013 roku*, „Barmetr Regionalny. Analizy prognozy”, nr 4(26)2011, Zamość 2011.
- Budujemy Polskę. Bilans wykorzystania funduszy UE, [http:// www.funduszeuropejskie.gov.pl](http://www.funduszeuropejskie.gov.pl).
- Goban-Klas T., Sienkiewicz P., *Spółczesność informacyjna: szanse, zagrożenia, wyzwania*, Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, Kraków 1999.
- Haber L. (red.), *Komunikowanie i zarządzanie w społeczeństwie informacyjnym*, Zakład Wydawniczy NOMOS, Kraków 2011.
- Jakubowicz K., *Spółczesność informacyjna – spóźniony przybysz [w:] Media a edukacja*, red. W. Strykowski, Poznań 1997.
- Juszczak S., *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2000.
- Krzysztofek K., Szczepański M.S., *Zrozumieć rozwój: od społeczeństw tradycyjnych do społeczeństw informacyjnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2005.
- Masuda Y., *Managing in the Information Society*, Oxford 2000.
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013, <http://www.efs.gov.pl>.
- Rozporządzenie Rady nr 1083/2006/WE z 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (DzU L 210 z 31.07.2006 z późn. zm), art. 27.

¹⁶ Stan na koniec czerwca 2011 r.

Sprawozdanie roczne z wdrażania RPO WO 2007–2013, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole 2011.

Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Administracji, grudzień 2008.

Wstęp do Funduszy Europejskich, [http:// www.efs.gov.pl](http://www.efs.gov.pl).

Streszczenie

Celem artykułu jest prezentacja wybranych europejskich programów i inicjatyw wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem Regionalnych Programów Operacyjnych i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz ich wykorzystania na przykładzie województwa opolskiego. Jako metodę badawczą zastosowano analizę źródeł literaturowych oraz aktów prawnych.

European Programs supporting development of information society and its practices on the example of Opole Region

Summary

The purpose of this article is to present the selected European programs and initiatives supporting development of information society with particular emphasis on Regional Operational Programs and Human Capital Operational Program, together with their practices in Opole Region. The analysis of literature sources and legal acts has been chosen as the research method.